

**ЗАРУБІЖНІ
КОМПОЗИТОРИ**

Довідник школяра

УДК 85.313.1

334

Зарубіжні композитори: Довідник школяра / Упор. В. Островський. —
334 Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2023. — 52 с.

ISBN 978-966-10-7324-0

У довіднику подані короткі відомості про життєвий і творчий шлях зарубіжних композиторів, твори яких увійшли до чинної програми з музики та музичного мистецтва в загальноосвітній школі.

Посібник адресований учням та вчителям музики загальноосвітніх та спеціалізованих навчальних музичних закладів.

УДК 85.313.3

*Охороняється законом про авторське право.
Жодна частина цього видання не може бути відтворена
в будь-якому вигляді без дозволу автора чи видавництва.*

ISBN 978-966-10-7324-0

© Навчальна книга – Богдан, 2023

Барток Бела (1881 – 1945)

Угорський композитор, піаніст і музикознавець-фольклорист. Розвивав власну музичну мову, поєднуючи фольклорні елементи з математичною концепцією тону і ритмічної пропорції.

Народився в румунському містечку Надьсентміклош 25 березня 1881 року. Вищу музичну освіту здобув у Будапештській музичній академії, де пізніше і працював професором з класу фортепіано. Педагогічну діяльність Барток вдало поєднував з концертною. Вивчав селянський фольклор (угорський, румунський, словацький), зібрав понад 1000 пісень. В 1940-му емігрував до США, де і прожив до кінця своїх днів, та визнання музичних кіл так і не отримав.

У творчому доробку композитора є п'єси для фортепіано («Багателі», «Бурлески», «Варварське алегро»), численні твори для оркестру («Портрети»), 6 струнних квартетів, опера «Замок герцога Синя Борода», балети «Дерев'яний принц», «Зачарований мандарин», 6 сонат для скрипки, обробки народних угорських пісень, кантати, фортепіанний цикл «Мікрокосмос» (153 п'єси), 2 концерти для скрипки і 3 для фортепіано. Найважливіше місце у творчості композитора посідають інструментальні твори.

Бах Йоган Себастьян (1685 – 1750)

Німецький композитор та органіст, представник стилю бароко, один із найвизначніших композиторів світу, неперевершений майстер поліфонії, він узагальнив досягнення музичного мистецтва перехідного періоду від бароко до класицизму.

Народився Й.С. Бах в м. Ейзенах 21 березня 1685 року. Перші навички гри на скрипці отримав від батька. В десять років залишився сиротою, тож його на виховання взяв старший брат, який і навчив Йогана грати на органі. З 1722 року Й.С. Бах обіймав вакантну посаду кантора в школі святого Хоми в Лейпцігу. З 1730 року почав самостійну музичну діяльність — спочатку як скрипаль, а потім органіст та придворний капелмейстер. На той час композитор досяг високої виконавської та композиторської майстерності й створював чудові зразки різних жанрів, передусім духовну музику: кантати, меси, твори для органа, оркестру, клавесина, а також сонати, сюїти, концерти, прелюдії. Наприкінці 1740 років здоров'я Баха погіршилося, особливо турбувала різка втрата зору, та він, попри все, продовжував писати музику.

У творчому доробку композитора є “Добре темперований клавір” (2 томи, в кожному — по 24 прелюдії і фуги в усіх тональностях), меси (сі-мінор, “Пристрасті за Іоаном” та “Пристрасті за Матвієм”), понад 200 духовних і світських кантат, 6 бранденбурзьких концертів, 145 хоралів і хоральних прелюдій, 6 сонат, пасакальї, інструментальні концерти, численні твори для органа, інструментальні концерти для сольних інструментів, для двох скрипок з оркестром і багато творів для скрипки, віолончелі та флейти. Проте всесвітню славу йому принесли кантати, фуги, а також духовна музика.

Берліоз Гектор (1803 – 1869)

Французький композитор-романтик, диригент, музичний критик.

Народився в місті Ла-Конт-Сент-Андре (поблизу Гренобля) 11 грудня 1803 року. З 12 років навчався гри на флансонеті, флейті та гітарі. Батьки, пов'язуючи майбутнє свого сина з медициною, не дозволяли йому грати на фортепіано, побоюючись, що цей інструмент заманить хлопця в професійний світ музики. У 18-річному віці Гектор вступив до Медичної школи, проте заняття музики не полишав, а навпаки, отримавши диплом медика, вступив до Паризької консерваторії. Писав музику, гастролював як диригент країнами Європи.

Написав опери “Бонвентуро Челіні”, “Троянці”, “Беатріче та Бенедикт” (за п'єсою В. Шекспіра “Багато шуму з нічого”); симфонії “Гарольд в Італії”, “Фантастична симфонія” (Драматична симфонія з солістами та хором), “Ромео та Джульєтта”, “Траурно-тріумфальна симфонія”; кантату “Сарданапал”; драматичну легенду “Осудження Фауста” (за мотивами трагедії Й. Гете “Фауст”); “Реквієм”; ораторіальну трилогію “Дитинство Христа”; оркестрові увертюри, ірландські мелодії, пісні та інші твори. Увійшов в історію як сміливий художник, що розширив виражальні можливості музичного мистецтва і як романтик та творець програмної симфонічної музики. Його програмні симфонії та вокально-оркестрові твори насичені гострими проблемами того часу.

Бетховен Людвіг ван (1770 – 1827)

Німецький композитор та органіст, класик світового музичного мистецтва. Народився в місті Бонн 16 грудня 1770 року. Музикою займався приватно. З восьми років виступав як піаніст у концертах і з часом здобув велику популярність як блискучий виконавець та імпровізатор, а згодом — і як композитор. У 28-річному віці почав втрачати слух, що дуже ускладнило його життя, та він не полишав писати музику.

Бетховен є автором однієї опери — «Фіделіо», проте найбільш активно проявив себе у сонатно-симфонічних жанрах. У доробку композитора 9 симфоній (третя «Героїчна»), увертюри «Коріолан» та «Леонора», музика до трагедії Гете «Егмонт» та меси до-мажор, ряд фортепіанних сонат, серед яких найбільш відомі «Місячна», «Апасіоната», «Аврора», скрипковий та фортепіанний концерти, 5 кватретів, 32 варіації для фортепіано, тріо, фантазії, рондо, вальси, лендлери, екосези, менуети та багато пісень на тексти Гете. Творчість композитора тісно пов'язана з мистецтвом Німеччини та Австрії, пронизана глибоким ідейним змістом, насичена великим драматизмом та вражаючою емоційною силою. Музика Бетховена значно відрізняється від музики композиторів епохи Просвітництва. Їй притаманний величезний заряд енергії, чуття гармонії, зв'язок зі світом та людством зокрема.

Бізе Жорж (1838 – 1875)

Французький композитор, диригент і піаніст.

Народився в Парижі 25 жовтня 1838 року. Закінчив Паризьку консерваторію. Попри те, що був блискучим піаністом, відмовився від концертної діяльності, цілком присвятивши себе композиторській творчості. Вже перші його твори (симфонія до-мажор) свідчать про самобутнє обдарування композитора, відшліфованість форми, чіткість викладу, прагнень до правдивого реалістичного мистецтва. Музика Бізе вирізняється незвичайним темпераментом, мелодичною виразністю і блискучим оркестровим колоритом.

Основне місце в доробку композитора відведено операм. Залишаючись вірним стилю французького романтизму, Бізе ввів в оперу народні іспанські елементи, на фоні яких і розгортаються події опери «Кармен». Найвідоміші твори композитора: опери «Шукачі перлин», «Перська красуня», «Арлезіанка», «Джаміле» та опера «Кармен» — одна з вершин французького оперного реалізму. Крім того, Бізе написав симфонічну сюїту, симфонію-кантату, 3 оперети, симфонію «Рим», увертюру «Батьківщина», багато фортепіанних творів, пісень та романсів.

Бородін Олександр (1833 – 1887)

Російський композитор, вчений, хімік.

Народився в Петербурзі 31 жовтня 1833 року. Музикою і хімією захоплювався з дитинства, грав на флейті та фортепіано. Закінчив медико-хірургічну академію, захистив дисертацію на звання доктора наук, працював деякий час у шпиталі, а також в медико-хірургічній академії професором, та після знайомства з членами «Могутньої купки» всерйоз захопився музикою і почав роботу над своєю першою симфонією (перший музичний твір — польку «Оленка» — створив у дев'ятирічному віці, а в 14 написав концерт для флейти).

Бородін є автором опери «Князь Ігор», 3-х симфоній, симфонічної картини «В Середній Азії», квартету для струнних інструментів з фортепіано, двох струнних квартетів, «Маленької сюїти для фортепіано», 18-ти романсів («Море», «Для берегов отчизны дальней») та оперети «Богатирі».

У його творчості відображено історичні події минулого та богатирські образи російських билин. Музика композитора — це втілення мужності, світлого оптимізму, епічної величі в поєднанні з ніжною лірикою. Основним засобом музичної мови у Бородіна завжди є мелодія — широка, наспівна, пластична.

Кінець безкоштовного уривку.
Щоби читати далі, придбайте,
будь ласка, повну версію
КНИГИ.